

УДК 621.9

Циганок С.О., студент групи 131-21ск-1

Науковий керівник: Рубан В.М., к.т.н., доцент кафедри технологій машинобудування та матеріалознавства

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ УЛЬТРАЗВУКОВОЇ ОБРОБКИ

Ультразвукова обробка - це технологічний процес, який використовує ультразвукові хвилі для впливу на матеріали, що обробляються. Ультразвукові хвилі є звуковими хвилями з високою частотою (зазвичай вище 20 кілогерц), невидимими для людського слуху. [1]

Основний принцип полягає в тому, що ці ультразвукові хвилі генерують механічні коливання, які можуть викликати різні ефекти в оброблюваному матеріалі. Тут є кілька ключових аспектів принципу ультразвукової обробки:

1. *Генерація ультразвукових хвиль:* ультразвукові хвилі генеруються за допомогою ультразвукового перетворювача, який перетворює електричний сигнал у високочастотні звукові хвилі. [2]

2. *Поширення ультразвукових хвиль:* згенеровані ультразвукові хвилі поширюються в середовищі та передають енергію об'єктам, що їх оточують.

3. *Механічні коливання:* ультразвукові хвилі викликають механічні коливання в матеріалі або на поверхні об'єкта, на який вони спрямовані.

4. *Виникнення мікротечій та різних ефектів:* механічні коливання можуть призводити до утворення мікротечій, вибухів пари, зварювання, фрезерування, чистки, деградації або інших ефектів, залежно від конкретного типу ультразвукової обробки та характеристик матеріалу. [3]

5. *Термічний та механічний вплив:* ультразвукова обробка може супроводжуватися інтенсивним термічним та механічним впливом на оброблюваний матеріал, залежно від параметрів процесу.

Рисунок 1 – Ультразвукова обробка

Ультразвукова обробка має свої переваги та недоліки, які слід враховувати при виборі методу обробки для конкретного застосування.

Переваги: [4]

Висока точність: Ультразвукова обробка забезпечує високу точність та деталізацію при обробці.

Менше термічного впливу: Термічний вплив на матеріал зазвичай є меншим у порівнянні з іншими методами обробки, такими як лазерна обробка.

Можливість обробки тонких та дуже тонких матеріалів: Ультразвукова обробка дозволяє обробляти тонкі деталі без значного ризику пошкодження.

Обробка труднодоступних зон: Може бути використана для обробки труднодоступних чи складних зон.

Можливість контролю величини частинок: Дозволяє контролювати розмір та форму оброблюваних частинок.

Ефективна обробка матеріалів з різними твердостями: Добре пристосована для обробки матеріалів різної твердості, включаючи тверді та м'які матеріали.

Використання у виробництві масового значення: Ультразвукова обробка може бути легко впроваджена в автоматизовані лінії для виробництва масового значення.

Недоліки: [5]

Обмежена глибина обробки: Ультразвукова обробка може бути обмеженою у глибину, що може бути недостатньою для деяких застосувань.

Неефективність для деяких матеріалів: Деякі матеріали можуть бути менш чутливими до ультразвукового впливу, що може зменшити ефективність процесу.

Потреба у вологому середовищі: Деякі ультразвукові процеси можуть вимагати використання рідини чи іншого вологого середовища.

Потенційна пошкодженість тонких секцій: Неправильне використання може призводити до пошкодження тонких секцій матеріалів.

Обмеження швидкості обробки: Деякі процеси ультразвукової обробки можуть бути повільні, особливо при обробці великих об'ємів матеріалу.

Високі витрати на обладнання: Вартість ультразвукового обладнання може бути високою, особливо для великих потужностей.

Ультразвукова обробка є універсальним та ефективним методом, використовує високочастотні хвилі для точного впливу на матеріали. Застосовується в різних галузях, забезпечуючи високу точність обробки, мінімальний тепловий вплив та широкий спектр застосувань від медицини та промисловості до досліджень та харчової промисловості.

Перелік посилань

1. Leong, T. Y. (2016). "Ultrasonic Technology for Desiccation of Soil."
2. Mason, T. J. (1999). "Sonochemistry: Theory, Applications, and Uses of Ultrasound in Chemistry."
3. Suslick, K. S. (1990). "Sonochemistry." In: Ultrasound: Its Chemical, Physical, and Biological Effects.
4. Gallego-Juárez, J. A., Requena-Carrión, J., & Mínguez, R. (Eds.). (2010). "Ultrasonics: Fundamentals, Technologies, and Applications."
5. Nyborg, W. L. (Ed.). (1988). "Ultrasonic Bioeffects and Mechanisms."